

15 stycznia 2026 roku Komisja Europejska podjęła kolejny krok w kierunku wzmacniania bezpieczeństwa Unii, zatwierdzając pierwsze krajowe plany obronne w ramach procedury SAFE - programu unijnych pożyczek na inwestycje w obronność. Zielone światło otrzymało osiem państw członkowskich, m.in. Belgia, Dania, Hiszpania, Cypr i Portugalia, natomiast kolejne wnioski - w tym polski - są w trakcie procedowania. Skala zainteresowania programem znacząco przekroczyła pierwotne założenia, co skłania Komisję Europejską do rozważenia uruchomienia drugiej edycji SAFE.

Skala zainteresowania funduszem SAFE zaskoczyła przewodniczącą Komisji Europejskiej, ale również całą Komisję. Ten pomysł z polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej okazał się absolutnym hitem, potrzebą chwili, więc skala wniosków i skala zapotrzebowania w zakresie alokacji jest znacząco większa niż środki przewidziane na poziomie 150 mld euro - mówi Michał Szczerba, poseł do Parlamentu Europejskiego z Koalicji Obywatelskiej.

Program SAFE został zatwierdzony przez Radę Unii Europejskiej w maju 2025 roku. Ma zapewnić wsparcie finansowe państwom członkowskim dla dużych inwestycji zbrojeniowych i tym samym przyspieszyć ich gotowość obronną. W puli SAFE jest 150 mld euro, które będą wypłacane w formie tanich, długoterminowych pożyczek.

Podczas gali Politico przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen zasugerowała, że w związku z tym, że część państw Unii Europejskiej chce się dalej zbroić, rozwijać swoje przemysły i wspólnie realizować projekty, ale również wspólne zamówienia publiczne, czas najwyższy się zastanowić nad nową edycją programu SAFE, gdy te środki już zostaną przekazane - wskazuje Michał Szczerba.

Jak na razie Komisja Europejska zatwierdziła plany obrony narodowej ośmiu państw członkowskich: Belgii, Bułgarii, Danii, Hiszpanii, Chorwacji, Cypru, Portugalii i Rumunii. Poziomy finansowania dla każdego kraju zostały wstępnie ustalone we wrześniu. Z tej grupy Rumunia ma otrzymać ok. 16,7 mld euro pożyczek, a Cypr - 1,18 mld euro. Łącznie na te osiem państw przypadnie 38 mld euro. Komisja przedłożyła Radzie wniosek w sprawie zatwierdzenia tej pomocy finansowej. Przewodnicząca KE zaznaczyła, że wkrótce do tego grona dołączą pozostałe kraje.

Wszystko wskazuje na to, że umowa z polskim rządem będzie podpisana już w marcu, czego konsekwencją będzie mechaniczne, bezpośrednie, automatyczne przekazanie 15 proc. środków z naszego zapotrzebowania - podkreśla europoseł z KO.

Polska jest największym beneficjentem programu SAFE. Z dostępnej puli ma otrzymać blisko 44 mld euro. Wniosek złożony przez nasz kraj obejmuje 139 projektów, a w sporządzaniu listy decydującą rolę odegrał Sztab Generalny Wojska Polskiego. Wskazał on konkretne potrzeby i wymagania.

Nasze projekty będą podlegały ocenie, natomiast można powiedzieć, że przygotowaliśmy je z nadstatkiem. One przekraczają tę alokację 44 mld euro, zaproponowaliśmy dodatkowe 20 mld euro i projekty w tym zakresie. Chcemy, żeby zdecydowana większość tych środków została w Polsce, czyli żeby zamówienia, które będziemy realizować, były współprowadzone albo bezpośrednio prowadzone przez polski przemysł zbrojeniowy - tłumaczy Michał Szczerba.

Prawie 90 proc. środków ma trafić do firm polskiego przemysłu zbrojeniowego zarówno z sektora państwowego, jak i prywatnego.

Ciesz mnie również inicjatywa współpracy z przemysłem ukraińskim. Chcemy korzystać z nowych technologii, z nowych rozwiązań w zakresie systemów antydronowych czy też produkcji dronów, które Ukraina każdego dnia sprawdza na polu walki - mówi polityk KO.

Zgodnie z założeniami programu SAFE Ukraina, jak również kraje z obszaru EFTA/EOG mogą przystąpić do wspólnych zamówień. Polska w złożonym wniosku zadeklarowała współpracę z Ukrainą. Będziemy dążyć m.in. do pozyskania ukraińskich technologii i uruchomienia ich produkcji w krajowych zakładach.

Gdy patrzymy na kalendarz 2025 roku, to od pomysłu do realizacji SAFE to jest po prostu chwila jak na standardy brukselskie. Mam absolutne przekonanie, że jeżeli dzisiaj przewodnicząca Komisji i premierzy krajów flanki wschodniej mówią o takiej potrzebie, to Unia Europejska będzie odpowiedzialna za swoje bezpieczeństwo. W strategii USA widać bezpośrednio, że będziemy musieli przyjąć odpowiedzialność za Europę, za cały kontynent i jego bezpieczeństwo - dodaje europarlamentarzysta.

Środki w formie pożyczek z pierwszego programu SAFE mogą zostać przeznaczone na finansowanie priorytetowych produktów obronnych podzielonych na dwie kategorie. W pierwszej znajdują się m.in. amunicja i pociski, systemy artyleryjskie, wyposażenie żołnierzy i broń piechoty, małe drony (klasa NATO 1) i powiązane systemy antydronowe czy też ochrona infrastruktury krytycznej. Do drugiej zaliczono m.in. systemy obrony powietrznej i przeciwrakietowej, drony klasy NATO 2 i 3 oraz powiązane systemy antydronowe, strategiczny transport lotniczy, tankowanie w powietrzu, systemy C4ISTAR czy też zasoby i usługi kosmiczne.

Pamiętajmy również, że oprócz środków SAFE mamy do dyspozycji Europejski Fundusz Inwestycji Zbrojeniowych, czyli EDIP - 1,5 mld euro, także z komponentem współpracy ukraińskiej. Te środki też musimy wykorzystać, łącząc przemysł, badania i rozwój - wyjaśnia Michał Szczerba.

Źródło: IP